

Stakeholderbijeenkomst Omgevingsvisie gemeente Heerlen

**Verslag van participatiebijeenkomst met
professionals over de toekomst van de stad**

Datum bijeenkomst: 20 april 2023

Inhoud

1.	Inleiding	3
2.	Opzet bijeenkomst	4
2.1.	Het programma	4
2.2.	De aanwezigen	4
3.	Uitkomsten	5
3.1.	Woorden die het Heerlen van nu beschrijven	5
3.2.	Belangrijke thema's voor de toekomst van Heerlen	5
3.2.1.	Inclusie & Participatie	6
3.2.2.	Unieke identiteit & Verbindingen	7
3.2.3.	Wonen & Huisvesting	9
3.2.4.	Voorzieningen voor de jeugd	10
3.2.5.	Werk & Ondernemerschap	11
3.2.6.	Natuur & Landschap	12
3.2.7.	Bereikbaarheid & Mobiliteit	13

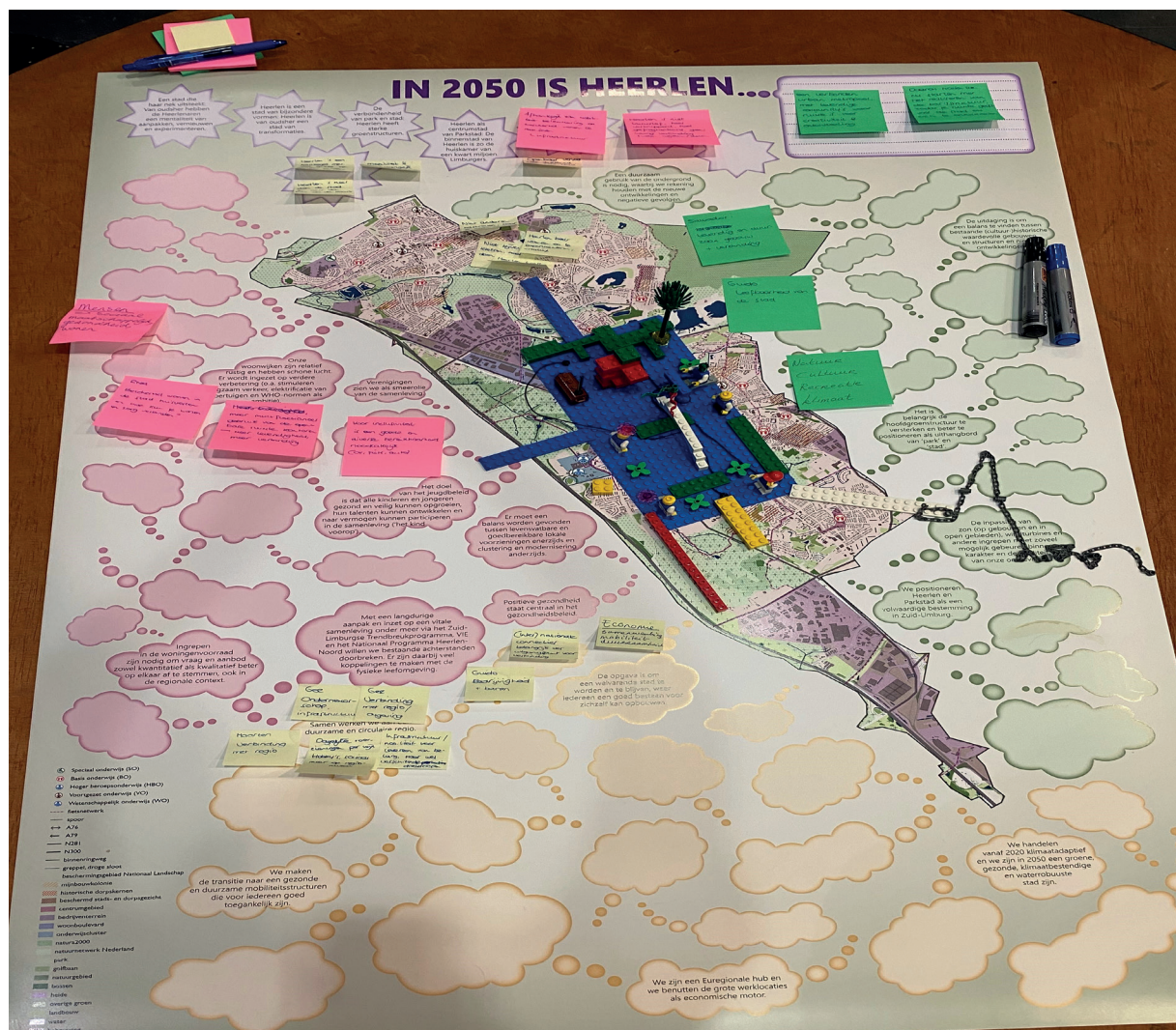
1. Inleiding

Op 1 januari 2024 gaat de Omgevingswet in. Deze wet vervangt en vereenvoudigt straks alle bestaande wetten voor de fysieke leefomgeving. Gemeente Heerlen bereidt zich voor op deze ingangsdatum.

De Omgevingswet schrijft voor dat de gemeente ook een omgevingsvisie heeft die als leidraad dient voor het uitvoeren van de nieuwe wetgeving. Deze omgevingsvisie moet half 2024 klaar zijn. De gemeente Heerlen wil hiervoor samen met inwoners, ondernemers en organisaties in de stad een visie opstellen. Daarom brengt de gemeente eerst in kaart wat inwoners, organisaties en bedrijven belangrijk vinden voor de leefomgeving van Heerlen op de lange termijn.

Dit document is een verslag van een bijeenkomst met professionals (stakeholders) werkzaam voor verschillende organisaties in Heerlen en ondernemers. Aan hen is gevraagd waar de gemeente Heerlen de komende jaren aan moet werken, qua fysieke leefomgeving. Wat moet er veranderen in buurten en de stad als geheel? Wat zijn dromen voor Heerlen in de nabije en verre toekomst?

De bijeenkomst met professionals is onderdeel van een uitgebreid participatietraject over de omgevingsvisie Heerlen. Lees meer over dit traject op: www.heerlen.nl/omgevingsvisie.

2. Opzet bijeenkomst

2.1. Het programma

Het programma van de bijeenkomst zag er als volgt uit:

1. Welkom door dagvoorzitter
2. Peiling via Mentimeter: Wat is Heerlen voor stad & wat zijn uw toekomstdromen voor Heerlen?
3. Dagvoorzitter in gesprek met wethouder Casper Gelderblom en projectleider Veronique van Proemeren: Wat is een omgevingsvisie en waarom is het belangrijk dat Heerlen een omgevingsvisie heeft?
4. In deelgroepen in gesprek over belangrijke thema's voor de toekomst van Heerlen
5. Visiestatements formuleren voor Heerlen in 2050
6. Toekomstbeelden visualiseren met LEGO

2.2. De aanwezigen

De bijeenkomst met professionals vond plaats op donderdag 20 april 2023, in Cultureel Centrum Corneliushuis te Heerlen. Op de bijeenkomst waren 37 professionals werkzaam in Heerlen en ondernemers aanwezig, van 29 verschillende organisaties en bedrijven.

- APG
- BIZ Heerlerheide
- BTM Parkstad
- Cultuurhuis Heerlen
- FGL
- GGD
- Inclusie Platform Heerlen
- LLTB
- MeeZuid Limburg
- Mijnwater
- Milieufederatie
- Mondriaan
- Ondernemerscollectief Trilandis
- Ondernemersvereniging Woonboulevard
- PLT
- Provincie Limburg
- Reinigingsdiensten Rd4
- RKS Groene Ster
- Seniorenvereniging Heeren
- Smart Services Campus
- Stichting Behart. Bel. Sc. Don Bosco
- Stichting Scouting H. de Montfort
- Stichting Speeltuin Het Hazepad
- TenneT
- Waterschap Limburg
- Welzijnsgroep Jens
- Woningcorporatie Wonen Limburg
- Woningcorporatie Wonen Zuid
- Woningcorporatie Woonpunt

3.2.1. Inclusie & Participatie

In 2050 is Heerlen een stad met gelijke kansen voor iedereen. Een inclusieve stad waar wijken met elkaar verbonden zijn en elkaar versterken. Waar mensen met verschillende achtergronden in saamhorigheid met elkaar leven.

Verschillende professionals geven aan dat Heerlen op dit moment niet inclusief is, maar een veelal versnipperde, gefragmenteerde stad met weinig verbinding tussen wijken en stadsdelen. In de toekomst moet dit anders volgens hen. Zoals iemand aangaf, moet Heerlen in de toekomst een inclusieve stad zijn tot in de tenen. Met diversiteit in huisvesting, werk en voorzieningen. Een stad waar iedereen mag meedoen.

Het “ijzeren gordijn” tussen Heerlen-Noord en de rest van Heerlen moet verdwijnen. In de toekomst zien de professionals graag dat alle wijken met elkaar verbonden zijn, waardoor Heerlen als één stad wordt ervaren. Dit zou volgens verschillende professionals synergie en saamhorigheid tot gevolg hebben, waardoor de leefbaarheid van Heerlen verbetert. Iedereen moet zich welkom voelen in Heerlen, ongeacht achtergrond.

Om dit voor elkaar te krijgen, zou Heerlen de komende jaren moeten investeren in onder meer:

- Divers aanbod van woningbouw
- Bestrijden van armoede
- Passende voorzieningen die per doelgroep relevant zijn, zoals bijvoorbeeld een bibliotheek met taallessen, voorzieningen voor de jeugd
- Betaalbaar en divers cultureel aanbod

“Heerlen in de toekomst is tot in de tenen inclusief”

“Er moeten gelijke kansen zijn voor iedereen op het gebied van wonen en werkgelegenheid”

“Heerlenaren in Noord en Zuid meer bij elkaar brengen door het ijzeren gordijn te slechten. We moeten de stad meer als één geheel zien”

In 2050 is er in Heerlen nog meer ruimte voor bewonersparticipatie en het stimuleren hiervan.

In de toekomst kunnen bewoners van Heerlen die dat willen, meepraten, meedenken en meedoen met de ontwikkeling van Heerlen als stad. Aanwezige professionals geven aan dat wanneer het over de toekomst van Heerlen gaat, er moet worden uitgegaan van de kracht van de gemeenschap. Er moet worden beredeneerd vanuit doelgroepen: “Niet over ons, zonder ons”. Er moet dus niet over bewoners worden gesproken, zonder hen te betrekken.

“Nog meer ruimte voor bewonersparticipatie en het stimuleren hiervan”

“Iedereen doet mee en wordt betrokken om dingen uit te denken”

3.2.2. Unieke identiteit & Verbindingen

In 2050 is Heerlen een unieke stad, die uitgaat van zijn eigen krachten en een unieke identiteit heeft.

Juist het unieke karakter van Heerlen zorgt er volgens aanwezige professionals voor dat bewoners graag in Heerlen wonen en werken en dat Heerlen als aantrekkelijke stad wordt ervaren voor mensen van buiten. Heerlen moet niet andere steden willen nastreven, maar juist zijn eigen identiteit maken en omarmen. Ook in de toekomst moet er ruimte zijn om de geschiedenis van Heerlen te omarmen.

Volgens verschillende aanwezige professionals maak je het toekomstige Heerlen niet alleen, maar samen. Samenwerken is de sleutel tot succes. Hierbij moet worden uitgegaan van de eigen krachten van de stad. In 2050 moet Heerlen een stad zijn waar je wilt wonen en blijven wonen volgens professionals. Waar genoeg voorzieningen in de buurt zijn, waar buurtactiviteiten georganiseerd worden en waar mensen elkaar veilig en gezond op straat kunnen ontmoeten.

“Heerlen moet niet andere steden nastreven, maar een eigen identiteit maken. Uitgaan van de eigen krachten”

“Heerlen is mijn THUIS!”

In 2050 is Heerlen een stad waarin veel geïnvesteerd is en nog steeds wordt.

Om het unieke karakter van Heerlen volledig tot uiting te laten komen, moet Heerlen op weg naar 2050 genoeg kansen scheppen voor investeringen in de stad volgens aanwezige professionals. Op dit moment zien professionals veel kansen om de stad te ontwikkelen. Investeer hierin, is hun oproep. Investeren moet vooral gebeuren in:

- Economische groei
- Heerlen als verbonden urban metropool
- Het openstellen van Heerlen voor bezoekers, evenementen en toeristen
- Levendige communities
- Creativiteit

Verschillende aanwezige professionals geven aan dat er nu gestart moet worden met het realiseren van de basisstructuur voor bovenstaande punten, zodat je ruimte geeft voor de stad om zich in de toekomst te ontwikkelen.

“Heerlen heeft veel kansen om de stad echt te maken en te ontwikkelen”

“We moeten Heerlen openstellen voor bezoekers, evenementen en toerisme. Zoals een soort groot Valkenburg”

In 2050 is Heerlen een stad die voorbij grenzen gaat met veel (inter)nationale connecties en verbindingen in de regio.

Heerlen in 2050 kijkt voorbij grenzen als het gaat over thema's als landschap, mobiliteit, onderwijs en werken volgens professionals. Verschillende aanwezigen zien Heerlen als vestigingsstad voor buiten de regio, als een belangrijke plek in de Euregio. Een enkeling noemt zelfs Parkstad als het centrum van Europa.

Heerlen staat voor veel grote opgaven. Deze opgaven kunnen alleen worden aangepakt als er wordt samengewerkt. Ook buiten de regio en de provincie, met Nederland en met het buitenland. Professionals geven aan: Heerlen is meer dan de stad zelf.

“Heerlen is een postzegel met veel grote opgaven. We kunnen het niet alleen doen, we moeten samenwerken in de regio”

“(Inter)nationale connecties zijn belangrijk als uitgangspunt voor verbinding”

3.2.3. Wonen & Huisvesting

In 2050 is Heerlen een stad met diversiteit in huisvesting in elke wijk.

In het Heerlen van de toekomst zijn de verschillende vormen van huisvesting en soorten woningen goed verspreid over de stad. Aanwezige professionals geven aan dat er op dit moment een verschil is tussen type woningen en daarmee bewoners in Heerlen-Noord en Heerlen-Zuid. Door woningen van verschillende soorten en maten meer te spreiden over de stad, worden wijken meer divers aan bewoners.

In de toekomst zien professionals ook een beter passend woonaanbod voor bewoners in verschillende levensfasen voor zich. Zij constateren dat de vraag en het aanbod van woningen momenteel niet goed op elkaar aansluit. Wanneer er bijvoorbeeld voldoende aanbod is aan seniorenwoningen, kunnen starters en jonge gezinnen makkelijker doorstromen naar gezinswoningen. Deze woningen worden nu vaak nog bewoond door senioren die wel willen verhuizen, maar geen geschikt huis kunnen vinden.

“Er moet een grotere diversiteit in woningen en winkels komen”

3.2.4. Voorzieningen voor de jeugd

In 2050 is Heerlen een aantrekkelijke stad voor de jeugd door het aanbod van goede voorzieningen.

Jongeren in Heerlen hoeven het in 2050 niet meer ergens anders te zoeken dan in Heerlen, vinden aanwezige professionals. Door goede onderwijsmogelijkheden, werkgelegenheid, verenigingen en een rijk cultuuraanbod is Heerlen een aantrekkelijke stad om in op te groeien en te blijven wonen. Starters krijgen in Heerlen een kans.

Voor de jeugd worden bovendien voldoende voorzieningen en activiteiten georganiseerd, zien de professionals voor zich. Kinderen kunnen buiten op straat of in de buurt spelen. Ook kunnen zij al op vroege leeftijd gebruik maken van een groot muziek-, dans- en cultuuraanbod.

“Realiseer plekken voor jeugd”

“Geef starters een kans”

3.2.5. Werk & Ondernemerschap

In 2050 is Heerlen een stad met veel werkgelegenheid dichtbij huis.

Volgens aanwezige professionals hoeven inwoners van Heerlen in de toekomst niet meer naar een andere stad voor hun werk. Heerlen heeft dan namelijk voldoende werkgelegenheid mét doorgroeimogelijkheden, liefst zo dichtmogelijk bij het woongebied. Zo is er een goed arbeidsperspectief voor de inwoners.

“Grote werkgevers op de Beitel, minder in de Koumen”

In 2050 is Heerlen een aantrekkelijke stad voor ondernemers om te vestigen.

Er is behoefte aan diversiteit in winkels in Heerlen. Daarom geven professionals aan dat de stad in de toekomst ruimte moet geven aan ondernemers. Het ondernemerschap wordt aantrekkelijk gemaakt, zodat er bedrijvigheid kan ontstaan. Grootschalige bedrijven kunnen op industrieterreinen terecht, zoals De Beitel.

“Er moet ruimte zijn voor ondernemers”

3.2.6. Natuur & Landschap

In 2050 is Heerlen een duurzame stad waar flink in de energietransitie is en wordt geïnvesteerd.

Professionals zien voor zich dat er in het Heerlen van de toekomst gebruik wordt gemaakt van voornamelijk duurzame energiebronnen. En ook van daarbij behorende flexibele energiesystemen, om te voorkomen dat er storingen in het energienetwerk ontstaan. Op deze manier draagt de stad bij aan de energietransitie en verduurzaming van de stad. Ook worden huizen en gebouwen flink verduurzaamd. Mensen die het geld niet hebben om hun woning te financieren, moeten hierbij worden geholpen. Zo is er in Heerlen geen energiearmoede meer en kunnen alle inwoners hun energierekening betalen.

“Verduurzaming van woningen is belangrijk. Ook van woningen van mensen die dat zelf niet kunnen financieren”

“Energiearmoede moeten we tegengaan”

In 2050 zijn bodem en water leidend, zodat er klimaatadaptief wordt gehandeld in Heerlen.

Verschillende professionals geven het belang aan van anders omgaan met bodem en water in het Heerlen van de toekomst. Idealiter wordt er volgens hen meer rekening gehouden met infiltratie, zodat water goed kan wegzakken in de bodem. Ook wordt voorgesteld om gebruik te maken van wadi's en wijken in voormalige droogdalen anders in te richten. Dit alles om overstromingen en wateroverlast te voorkomen.

“Bodem en water zijn leidend”

“Ik zie een toekomst voor me waarin we anders omgaan met water. Bij herstructurering moeten we ook zorgen voor infiltratie + afwijken van standaard straatprofiel, door bijvoorbeeld wadi's”

In 2050 is er in Heerlen overal groen dichtbij huis. Niet alleen om de stad klimaatbestendig in te richten, maar ook om ontmoeting te stimuleren.

In de toekomst is Heerlen een schone stad met overal groen dichtbij. Aanwezige professionals zien voor zich dat bij het inrichten van de stad er groen- en natuurinclusief wordt gebouwd. Er vindt vergroening plaats op openbare plekken, op bedrijventerreinen en in (voor)tuinen. Dit om hittestress en grondwaterproblematiek tegen te gaan. En ook om ontmoetingen en activiteiten te stimuleren.

“Vergroening, hittestress, klimaatadaptatie voorop”

“Natuur biodiversiteit in de stad belangrijk”

“Groene kwaliteiten van Heerlen benutten voor ontmoeting en activiteiten”

3.2.7. Bereikbaarheid & Mobiliteit

In 2050 is Heerlen een goed bereikbare stad met een goede infrastructuur. Zo is de stad voor iedereen goed toegankelijk.

De infrastructuur in Heerlen is belangrijk voor de stad, volgens aanwezige professionals. Om een echte inclusieve stad te zijn, heeft Heerlen in de toekomst een goede bereikbaarheid nodig. Voor zowel het OV, de auto en de fiets. Iedere doelgroep heeft namelijk een eigen manier van bewegen en daarop moet beter worden ingespeeld. Zodat iedereen gebruik kan maken van de infrastructuur en zich in en rondom Heerlen kan bewegen. Mobiliteit in de toekomst mag geen belemmering meer zijn.

De professionals willen dat in de toekomst het openbaar vervoer in Heerlen dekkend is voor de gehele stad. Ook is een goede verbinding met de regio belangrijk, zodat je goede connecties met andere steden behoudt. Een aanvullend idee is om gebruik te maken van hubs, waar van het ene naar het andere vervoermiddel kan worden overgestapt.

“Voor inclusie is een goede bereikbaarheid van de stad noodzakelijk. Dit geldt voor het OV, de fiets en auto”

“Stadskern autoluw, randen toegankelijk voor de auto”

“Infrastructuur en mobiliteit is voor iedereen van belang. Iedere doelgroep moet hier gebruik van kunnen maken”

“Mobiliteit is een belangrijk onderwerp voor de stad, verbinding met de regio is daarvoor belangrijk”

